

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség a Sörház-utczában 1. sz. a. az emeleten van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2—3.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak: egész oldal 48 K.

Hivatalos hirdetések garmondsora 30 fillér.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

Veszedelemes tünetek.

Dés. okt. 12.

Az elmúlt héten vörös falragaszokat láttunk városunkban a falakon, melyeknek zagyva szövegezéséből azt vettük ki, hogy a városi képviselőtestületi választásokra akar beharangozó lenni. Nem kenyerünk a városi politika s sokkal jobban ismerjük azt a kis munkakört, melyet a törvény a rendezett tanácsú városok autonómiaja számára fenntart, hogysem fájjon a fejünk attól, hogy Péter vagy Pál jut be a centumpaterek sorába, mert jól tudjuk, hogy kellő ellenőrzés gyakorlása mellett a képviselőtestület végzéseiből csak azok maradhatnak meg, melyek a közjó követelményeinek megfelelnek s istenbizonny nem irigyeljük senkitől azt a kétes értékű babért és dicsőséget, melyet a kommunitás nyomott levegőjű tanácstermében, mint külön kis helyi Cicero avagy Marat arat, — de van a fent említett tényben egy olyan jelenség, melynek megbélyegzése minden tisztességes ember, minden tisztességes újság részéről épen társadalmi szempontból okvetlenül szükséges.

Azon a falragaszon ugyanis olyan kifejezéseket olvastunk, melyek nyilvánvalóvá teszik, hogy ez az egész akció tervszerű izgatása akar lenni bizonyos társadalmi osztálynak, mely osztályt a plakát eddig ismeretlen szerzője, hol »zsiros csizmájú«-aknak, hol »kantározott lovak«-nak nevez előttünk eddigelé ismeretlen gondolatjárással, de melyet a rapszodikus kis elmemű végén »nyugodt, higgadt gondolkodású s az életviszonyok által kicserzett« polgárok csoportjának nevez, s az izgatás célja nem más, mint az u. n. uri honoracior osztály kiszorítása a képviselőtestületből, melyre a közel jövőben lefolyó 24 képviselőtestületi tag választása fog alkalmat adhatni. Hogy a falragasz ismeretlen szerzője ki, azt kikutatni a kir. ügyészség feladata, melynek kötelessége a »szervező bizottság« gyűjtőneve alatt foglalt ismeretlen egyének ellen megindítani a bünvádi eljárást az 1878: V. t.-cikk 172. §-a

alapján, mert e felhívás egy társadalmi osztályt gyűlöletre izgat egy másik ellen, a miért 2 esztendei tömlőcz dukál. Nekünk a kérdés büntetőjogi részével semmi közünk, bár igen örvendeneink, ha a csattanós választ a büntetőbírósnak adná meg a titokban lapangó irodalmároknak, de azzal a kijelentéssel tartozunk mi magunknak, hogy a plakát szövege a legkörülményesb módon kiesztelt valótlanságok tömkelegéből áll.

Nem igaz az, hogy bárki is ki akarja szorítani a polgárok higgadtan gondolkodó elemeit a képviselőtestületből (ez esze ágában sem áll senkinek), nem igaz hogy a dési polgároknak azok a legderékabbjai, a kiknek kibuktatásától fél a plakát ismeretlen szerzője, nem igaz végül az sem, hogy Dés város polgárságának ebben a kérdésben aggodalmi volnának, hanem csupán egy tény világos s ezt ide kell szegezünk, hogy vannak egyes egyének a kiknek keresetforrásukká vált a rendszeres izgatás s ezek kenyerüket féltve, a csendes időben attól tartanak, hogy káros befolyásuk csökkentni találna, mesterségesen szitják és tartják ébren az egyenetlenséget és gyűlölködést. Csak azt nem értjük, hogy azok a bizonyos »higgadtan gondolkodó polgárok« nem veszik észre, hogy kik szeretnék őket »megkantározni« és ki akarja őket »lővé tenni«!

Templomszentelés Szentegyeden.

Lélekemelő magasztos egyházi ünnepélynek voltunk részesei folyó hó 25-én Szentegyed községben, hol a kevés számú ev. ref. hívek buzgó-sága — a pár évtized óta romokban álló régi templomhelyen — új templomát avatta fel.

Az Isten dicsőségére emelt csinos külsejű templom, mely egyik örálló helye és világító tornya leendő magyarságnak, már messziről hivatogólag köszönti az érkezőt.

A környékbeli hívek és különböző felekezetek intelligens képviselői, a borús regg és járhatlannak mondható út daczára, szép számmal sereglettek az Ur hajléka felavatására.

Az intelligens elem gyülekezési helye az

állami iskola helyiségében volt, hol Boros Gábor állami tanító, szíves házigazda fogadta az érkezőket.

Sáfrány István adminisztrátor lelkész pedig a papilak udvarán gyülekező nép képviselőit fogadta és szorgoskodott hivatott lekipásztori buzgósággal, hogy a ref. hívek ünnepe a nép ünnepe legyen. Az is lett. S ebben nagy része van a járás első és derék közigazgatási tisztviselőjének is, a közszereketben álló főszolgabírónak.

Tíz órakor megszólalt a reformáció korabeli kis harang, melynek kondulására kalapot emelt a hívők kis serege és édes hívására a széki egyházmegyei papság lelkes tisztikara, élükön Sófalvi Károly esperessel, kísérv a kékesi járás derék főszolgabírája, Debreczeni Dénes köré csoportosult szép számú gyülekezet által, bevonult az Ur hajlékába, hol a »Te rólad zeng dicséretünk« éneklésével kezdetét vette a felavatási ünnepély.

A felszentelő megnyitó magasztosan szép imát Sófalvi Károly esperes, az ünnepi beszédet »Pál 1. levele 3. rész 16. versének« tekstszerű vételével Benedek János egyházmegyei számvevő, az uracsorai agendát Lőrincz János e. m. főjegyző mondta, ki Csűrös Ferencz e. m. aljegyző segédkezésével végezte az uracsora-osztást, melynek felvételére mintegy 50—60-an járultak.

A templom története rövid vázlata adatait és berekesztő áldóimát Sáfrány István adminisztrátor lelkész olvasta és tartotta.

Mind a négy fungszen lelkész a gyülekezet nagy elismerésére teljesítette ünnepi tisztségét.

Az egyházi énekeket Szabó Gergely pujoni derék állami vezértanító vezetése mellett, a hívek átérzett igaz lelkesedéssel énekeltek.

A mindenkit áhitatra keltő isteni tisztelet a »Hymnus« éneklésével záródott, melyet a különböző felekezetek képviselői is együtt énekeltek az ünneplő hívekkel.

Adja az ég, hogy a község minden ajku és felekezeti lakója az idők végtelenségéig együtt és egy érzelemmel énekelhesse a magyar állampolgárok e közös imáját!

*

Templomozás után Sófalvi Károly esperes és Debreczeni Dénes főszolgabíró többek kíséretében látogatást tettek Puskariu László gör. kath. esperesnél, ki hívei képviseletével szintén részt vett az ünnepélyen.

A közebed az állami iskolában tartatott, melyen igen szép számmal vettek részt. Itt az intézkedő házigazda és gazdasszonyi tisztet Bíró József és neje teljesítették szívélyes készséggel.

Az ebéd folyamán elhangzott pohárköszön-

TÁRCZA.

Emléksorok.

I.

Nem a világhír a mit én kívánok;
Kicsinyke mécs az emberszív csupán,
Amely nagy termeket be nem világít
Egy kis kedves családi kört, talán.
Világits ott, hol boldogságot adhatsz,
Hol lángodat vihar nem fújja el,
Zengj ott, a hol megértik szíved hangját
S visszhangul rá ezernyi szív felel.
Az emberhang a végtelenbe zugva
Elvesz, elnémul, elhal nyomtalan,
Csak az a láng, csak az a hang ér célhoz,
Melynek visszfénye és visszhangja van!

II.

Időben élünk, mulandók vagyunk,
Elporlik egykor szívünk, főnk, agyunk
S mi megmarad, mint illat a virágról:
A szép, mit alkotánk! Ha élni vágyol
Az anyagon túl, a mely elenyész:
Az ideál dicsó honába nézz!
Hozz onnét egy virágot: annak szirma
A siron túl is el s reá van írva
Egy élet szép ábrándja, lélek tükre,
Mely fényt vet tulvilági életünkre.

Váradi Antal.

Inkompatibilitás 1848 előtt.

Irta: EÖTVÖS KÁROLY.

(Lapunk jogositott kiadása.)

Mindenekelőtt megjegyzem, hogy a mikor inkompatibilitásról írok: sem a politikát nem akarom érinteni, sem tudományos alaposággal nem akarok a fejtegetésekbe bocsátkozni, mert hiszen 1848 előtt a mai értelemben vett összeférhetetlenség nem is lehetett minálunk.

Nem függött senki az államtól, de az állam sem függött senkitől. Az államnak nem voltak vasútai, sem tengeri, sem folyambajozása, távirója, postája, egyedárusága, telefonja, gépgyárai, vasművei, nem volt tulajdonképpen semmije, még tisztviselője sem a mai értelemben, a mikor ma több mint 50000 tisztviselő felett rendelkezik.

Akkor volt egy kanczellárja Bécsben, egy helytartó tanácsa Budán, néhány sőtisztje, néhány harminczadosa, egy pár viczispánja, egy főtörvényszéke — az állam pedig egyébként nem avatkozott a társadalom dolgaiba. Az igaz, hogy nem kért tőle semmit, hiszen a század elején Magyarország egész hadi adója 2,200.000 forint volt, ma ellenben 500,000.000 felül mozog budgetünk.

Hogy mi lehetett akkoriban az inkompatibilitás, azt úgy tudjuk meg, ha vizsgáljuk kikből állott az akkori országgyűlés.

Veszem az 1843-iki országgyűlést, a melynek tagjai voltak: 4 prépost, 8 apátnok, 6 kanonok, 30 kir. táblai bíró, 104 vármegyei követ, a kik közül azonban csak 98 jelent meg. Ezek között volt 25 alispán, 3 jászkun hajdu főkapitány, a ki manapság főispán számba menne; volt 12 megyei

főjegyző, 8 megyei főszolgabíró, 5 megyei főügyész, 2 hadi főadószedő, 40 táblabíró, 1 helytartótanácsos, 1 kerületi táblabíró. Ez volt akkor az igazi népképviselet.

Látnivaló, hogy az iparral, kereskedelemmel foglalkozóknak ezek között semmi nyomuk, de az ügyvédeknek sem.

A régi rendi társadalom furcsán volt az ügyvédekkel. 1848 előtt Magyarországon az ügyvédi kar és intézmény bizonyos tekintetben más volt mint Európa nyugatán, az u. n. művelt nemzeteknél. Nálunk az ügyvédek négy osztályba tartoztak.

Az elsőt a tabuláris prokurátorok alkották, a kik csak Pesten laktak, egy-kettő Budán volt és a kik csak nemesi pörökkel foglalkoztak; az után voltak tisztai fiskálisok, a magisztratális prokurátorok, megyék, városok, egyháztestületek, káptalanok ügyvédei.

A ki ügyvéd ezenkívül esett, azt nevezték »campestris advocatus«-nak, magyarul mezei ügyvédnek, a kiknek sorából a régi nemesi karok és rendek az ország törvényhozásába bizonyára nem választottak senkit képviselőnek.

Hiszen Magyarország legnagyobb ügyvédje és nagy történelmi alakja: Kossuth Lajos csak 1847-ben, 45 éves korában tudott bejutni a törvényhozásba. Az ügyvédben az akkori rendiség a társadalmi rend ellenségét látta, a bekesség megzavarójának, minden jó ügy megrontójának tartotta. Semmi sem jellemzőbb a régi rendiségnek az ügyvédekről alkotott felfogására és az avas államférfiaknak róluk táplált véleményére, mint Haynaunak egy mondása.

A mikor ő borzasztó munkáját végezte itt, egy jó öreg barátomat, a ki már 1825-ben képviselő volt, 1848-ban pedig Kossuth elnöklete alatt

tők közül Sáfány István adminisztrátor lelkész és házigazda, a vendégekre, az esperes Sáfány István adminisztrátor lelkészre, mint a ki fáradságot nem ismerő lankadatlan buzgalommal munkált az Úr hajléka felepíttetésén. Lőrincz János Sófálvi esperesre, ki esperesi működését az Úr hajléka felavatásával kezdete meg. Benedek János Debreczeni Dénes főszolgabíróra, mint a közigazgatás hivatott ügybuzgó járási főnökére., Oszvath Lajos szebbnél-szebb bibliai idézetekkel az arra érdemeseket köszöntötte, Szabó Gergely a felekezetek képviselőire és a mai napon tanúsított szép egyetértésre. Csűrös Ferencz a tanítókra, mint a növendékek és serdülő ifjuság papjaira.

Ebéd végeztével kedélyes táncmulatság vette kezdetét, mely késő este ért véget. A nép közös étkezése és táncmulatsága a papi telken folyt le. A mennyiben módunkban állt, az ünnepségeken részt vettek névjegyzékét az alábbiakban közöljük:

Özvegy Oszvath Gyuláné, Kis Dánielné (Fekete), Bíró Józsefné, Szabó Gergelyné Pujon. Ercsey Lászlóné, Kezán Jánosné Szentgotthárd. Pap Joachimné, Boros Gáborné. özv. Anka Györgyné, Drágos Gyuláné, Kappel Pepi Szentegyed. Nagy Róza Nagyölyves. Özv. Budai Lajosné, Simonka Rózália Szamosújvár. Utóbbi az urasztalára szépen himzett terítékeket készített.

Máthé György szépenyerüszentmártoni, Fekete Gerő szásznyiresi és Orsvath Lajos fekete-laki ref. lelkészek. Puskáriu László gör. kath. esperes, Drágos Gyula gr. kath. lelkész. Bíró János Kappel Nőé, Pap Joachim, Budai Elek Désről, Ercsey László, Kezán János, Keresztes Károly, Kis Dániel, Farkas Aurél, Adler Mihály, Pap Virgil, Horváth Lajos, Varró Samu kurátor, Horváth Sándor egyházi stb.

Sófálvi Károly esperes és egyházmegyei tisztségviselő paptársai fél 5 órakor bucsut véve, Székre utaztak, hogy másnap az esperesi levéltárt néhai Somfereki Miklós lakásán hivatalosan átvegyék.

Az új templombau tartandó hazafias egyházi szolgálatra és az egyházmegyei tisztikar buzgó működésére Isten áldását kérve, köszönettel adózunk mindazoknak, kik az Úr hajléka felépítéséhez és annak felszentelő szép ünnepélye sikeréhez járultak. Adja Isten, hogy a még hiányzó belső felszerelés is találjon nemes pátronusokra.

Egy kegyelettel emlékező.

HIREK.

— **A táblai elnök válasza.** Fekete Gábor kir. ítélőtáblai elnök a dési ügyvédi kar üdvözlő feliratára következő választ küldte dr. Barbul Kelemenhez, ki az ügyvédek közül, mint a névsor szerint legelső írta alá az üdvözlő sürgönyt:

Tisztelt Ügyvéd Úr!

A dési ügyvédi kar tisztelt tagjai által 10 évi táblai elnöki szolgálatom alkalmából hozzám intézett szíves üdvözlőket hálásan köszönöm. Kétszeres hálával és köszönettel vagyok lekötelezve figyelmükért, miután az hosszas időn át bírói és elnöki állásomban kifejtett működése-

álló honvédelmi bizottmányban, mint tag szerepelt, megidézték a védtörvényszék elé.

Nyolcz napig ült az Ujépületben, a mikor egyszer csak váratlanul szabadon bocsájtották.

Sietett haza, hogy még csak közelében se legyen az Ujépületnek.

Három nap mulva aztán intést kapott, hogy köszönje meg szabadulását Haynaunak.

Feljött hát Pestre és kihallgatásra jelentkezett a teljhatalmu császári biztosnál, megköszönni, hogy nyolczadnapra szabad lett.

Ekkor Haynau — szószerint idézem — ezt mondta neki:

— Hjah, tudja az ugy volt. Az én elvem az, hogy: ha zsidó — vegyék el a pénzét, ha pap — ötven bot vagy várfogság, ha prókátor — akkor fel kell kötni, kerékbe kell törni, olajban kell megfőzni, hogy ha birtokos gazda — menjen haza!

Ez a felfogás az ügyvédekről a francia forradalommal kezdődött és a júliusi, meg a februári forradalommal még erősödött.

1848 előtt még negyvennyolcz város is küldött követeket.

Ezek között sem volt iparral, kereskedelemmel foglalkozó vagy tudományt művelő.

A városok is polgármestert, főügyészt, főjegyzőt, főkapitányt, néhány város pedig második követnek tanácsbelit küldött.

Nem volt akkor képviselő bankigazgató, mert bank nem volt, sem takarékpénztári igazgató, sem részvényes, sem vasutigazgató, sem vízszabályozó, mert ilyeneknek hírük-hamvuk sem volt, azaz hogy volt mégis egy részvénytársaság, amelynek még Deák Ferencz is részvényese volt, de osztalékot sohasem kapott.

A lánczhid alapításának kérdése volt nálunk

nek szól s ezért szebb és értékesebb jutalmat nem képzelhetek, mint a jogkereső közönség bizalmát, melyet felismerni vélek abban a szíves üdvözlésben, melylyel a dési ügyvédi kar megtisztelni szíveskedett.

Kegyeskedjek ügyvéd ur hálás köszönetemet Kartársaival is tudatni. Kolozsvár, 1904. október hó 7-én. — Kiváló tisztelettel: *Fekete Gábor.*

— **Uj törvényszéki elnök.** Ő felsége dr. Szász Iván dévai ügyész a tordai törvényszék elnökévé nevezte ki. Dr. Szász Ivánt csak nemrégiben nevezték ki Dévára Bethlenből, hol mint a királyi járásbíróság vezetője kiváló eredményt mutatott fel a reábizott bíróság ügymenete körül.

— **Házasság.** Dr. Miksa Livius helybeli jőnévű ügyvéd, folyó hó 15-én, szombaton tartja esküvőjét Dávid Lukréczia kisasszonynyal Abrudbányán.

— **Templomfosztogatás Sajómagyaroson.** Folyó hó 8 és 9-ike közötti éjjelen, még eddig ismeretlen tettesek betörték a gör. kath. templom ablakát s azon bemászva, az oltár mellett levő asztalkáról elvitték az egyházi szertartásoknál használt 160 korona értékű aranykelyhet. Ezzel azonban nem elégedtek meg, hanem elemelték a templom faperselyét, a melyben bevallás szerint körülbelül 100 korona volt. A rablást csak másnap, vasárnap vették észre, a mikor a hivek az isteni tiszteletre egybesereglettek s a szertartáshoz szükséges kelyhet sehol sem találták. A kinyitott s betört ablak, valamint a fal párkányzatán levő sárnyomok rögtön elárulták a betörést s az egybegyűlt nép kutatni kezdett s a perselyt feltörve, teljesen üresen a templom melletti kőre rakásban meg is találták.

— **Szüreti mulatság.** A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egylete dési 69-ik fiókpénztára, a fiók külön alapja javára, október hó 16-án Désen, az Angol szálló nagytermében világpostával és táncczal egybekötött zártkerű szüreti mulatságot rendez. A szüreti mulatság kezdete este 8 órakor, a táncz 9 kor. Azon hölgy, ki legtöbb levelező-lapot kap vagy elad, jutalomban részesül. A jutalmak az éjjeli szünet után fognak kiosztatni. A zenét Bani Lajos jól szervezett zenekara fogja szolgáltatni.

— **Az Osztálysorsjegyek** legutóbbi húzásán a Deési Hitelbanknál vettek közül a 13794. szám tizenötezer koronával, a 19663. sz. kétezer koronával és a 3883, 9369, 19662, 19692, 48657, 82232, 86208, 96124. sz. 160—160 koronával húzatott ki. Ajánljuk, hogy osztálysorsjegyeket csakis a Deési Hitelbanknál méltóztatassanak venni, mert ezen intézet a sorsjegyek értékén felül semminemű külön díjat sem számít és a nyereményeket azonnal kifizeti.

— **A bor- és hús-fogyasztási adók bérbevétele.** Szamosújvár város képviselőtestülete az állami bor- és hús-fogyasztási adónak bérbevétele tárgyában Ábrahám Zachar városi főjegyző vezetése mellett bizottságot küldött fel a m. kir. pénzügyminiszterhez. A küldöttség, mint értesültünk, eredménynyel járt, amennyiben kieszközölte a város gazdasági életére azon fölötte fontos megoldást,

hogy a város közönsége az állami bor- és hús-fogyasztási adókat további 3 évre újból berbe vehette.

— **Örmény varrottások kiállítása.** Tudvalevő dolog, hogy a szamosújvári örmény plebánia tulajdonában mintegy 50 drb. féltve őrzött és unikumszámba menő keleti varrottas van, mely mint oltárterítők, törülközők és kehelytakarók, ugy a diszitó motívumok eredetisége, valamint a színvegyülék szokatlansága folytán, néhai Fadrusz János nagy szobrászunk figyelmét is annak idején felkeltette. Az ugy néprajzi, mint nép- és iparművészeti szempontból nevezetes örmény varrottások keleti czifrázatai, az ornamentika tarka színei és sajátos mintáinak a megszokott alakoktól eltűtő elrendeződése méltán kelthetnek szélesebb körben is figyelmet és érdeklődést. A szamosújvári örmény székesegyház örmény stylen eszközölt s kuszabon álló restaurálása fog valószínűleg egy Szamosújvárt felállítandó speciális örmény gyűjtemény felett dönteni. Bárány Lukács szamosújvári kanonok-plebános, hazafias örmény klérusunk nagytudományú képviselője készséggel ajánlotta föl ez irányban lelkes közreműködését.

— **A Besztercze halottja.** Borgóbeszterczén a fűrészgyár mellett folyó hó 4-én 7 óra tájt a Besztercze vizében emberi hullára akadtak. A megejtett orvosrendőri vizsgálat kiderítette, hogy a gyászos véget ért egyén Takács István bethleni napszámos, ki a gyárnál dolgozott már huzamosabb idő óta. Reggel ép munkájára indulóban a patakon a gyár pályahidján akart átkelni, de szeméi gyengesége miatt, miért már régen panaszkodott, rosszul lépett és a négy méter szélességben folyó Besztercze vizébe zuhant, hol sirját lelte.

— **Köszönet nyilvánítás.** A Dési Általános Szak- és Munkásképző-Egylet október hó 2-án tartott tánczestélye alkalmával jegyeiket megváltották: Szilágyi Albert polgármester 10. K. Váshelyi Boldizsár és Gőczy Károly 4—4, Andrási Márton 2, Id. Bernát József 240, ifj. Hegyi Mihály, Dés és Vidéke szerkesztősege, Demeter és Kiss, Zakariás Sándor és Etedi Endre 2—2 koronával. Felülfizettek: N. N. 180, Papp Béla, Tatai Gyula, Goldenberg Bernáth, Tamás József, 1—1 koronát, Pongrácz Jenő, Kádár János, Zélig Mór, Hohteil Mor, Fulöp Sándor 80—80, Kolicsár József, Weisz Jakab, Szabó Lajosné, Bizjak Balint 60—60, Popovcsák Sándorné 50, Szahula István, Papp Aurél, Adler János, Szotyori István, Bárdi Géza, 40—40, Hohteil Antal 24, Szabó Jenő, 20 fillér. Ugy a jegy megváltók, mint a felülfizetők fogadják az egylet elnökségének ez uton is köszönetét.

— **Árverési hirdetmény.** A dési m. kir. pénzügyigazgatóság által közhírré tétetik, hogy Nagylíklód és Retteg község területén fizetendő bor-ital-adó és hús-fogyasztási adó beszedési joga, az 1905-évi január hó 1-ső napjától 1905. évi december hó végéig terjedő időre, esetleg a felmondás fenntartásával az 1906 és 1907. évekre is, nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik. Az árverés a m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1904. évi október hó 20-ik napján délelőtt 9 órakor fog megtartatni. A kikiáltási ár évenként a bor-ital-adó fejében Nagylíklódon 526 kor. 25 fill., a hús-fogyasztási adó fejében 402 kor. 28 fill., összesen 928 kor. 53 fillérben határozatik meg; Rettegen pedig a kikiáltási ár évenként a bor-italadó fejében

János, báró Wesselényi Miklós. Ezek ellen felség-sértési pert indított a kormány, mert az alkotmány bekességét feltette tőlük.

Balogh Jánost például színtén perbe fogták, mert 1835-ben a gyűlésen ezt mondta:

— Én nem látom, hogy báró Wesselényi Miklós mivel sértette meg a királyt és az alkotmányt. Én az ő szavait magamévá teszem.

A kormány leírt Bars vármegyéhez, hogy mivel Balogh János zenebona ember, nem bekesség természetű, a törvényt nem tiszteli, küldjön más képviselőt, a ki jobban tessék. Bars vármegye pedig feleletül ujra követnek küldötte Balogh Jánost.

Ugyanígy járt Ráday Gedeon is. Ekkor az országgyűlés, Deák Ferencz vezetése alatt, elhatározta, hogy mindaddig, a míg gróf Ráday Gedeon ellen a király vagy a kormány ezt az összeférhetetlenségi kifogást teszi, sem ujonczokat, sem adót nem szavaz meg, a kormány-előterjesztéseit nem hagyja jóvá.

Alkotmányos viszonyaink történetében ez egyike a legszebb kérdéseknek.

De a vármegyék a saját részükről szintén állítottak fel összeférhetlenségi korlátokat.

A kormány a követek részéről békés hajlamot, törvénytiszteletet kívánt, a vármegyék pedig esküt vettek követüktől, hogy sem az országgyűlés ideje alatt, sem a berekesztéstől számított 3 vagy 6 évig a kormánytól semmi hivatalt, kitüntetést, bérletet, szóval semmi kedvezményt a világon el nem fogad.

A kik ellenkezőt cselekszenek, azok mint a közállomány megrontói — megbélyegzett emberek, „vármegyénkben pedig őket többé ne lássuk“.

Körülbelül erre szorítkozott 1848 előtt az inkompatibilitás.

1212 kor., a husfogyasztási adó fejében 624 kor. 89 fill., összesen 1836 kor. 89 fillérben határozatattik meg.

— **Ujra megjelent üstökös.** A kieli csillagvizsgáló intézet jelentése szerint azon üstökös, melyet a tudósok „Encke“-féle üstökösnek neveznek, a mint azt ez alkalommal két orosz csillagász előre kiszámította, újból láthatóvá lett. Az üstökös 33 év alatt futja be pályáját és 1786 óta most harminczadszor figyelik meg. Állandóan közeledik a földhöz és a naphoz, a földhöz legközelebb december hóban jut, míg a nap közelbe csak a következő év januárjában ér. Az üstökös jelenleg még nagyon halvány, azonban fénye igen gyorsan fog növekedni, úgy hogy október és novemberben már kisebb távcsővel is láthatóvá lesz. Decemberben éri el fényessége a tetőpontját, úgy hogy élesebb szemmel távcső nélkül is felismerhető lesz a délutáni órákban, mivel az esti szürkületben hamar eltűnik. Hazánkban is látható lesz.

Irodalom.

A Tanulók Lapja most megjelent októberi első számával kezdi meg tizenkettedik évfolyamát. A magyar ifjúság legkedveltebb lapját: Gaal Mózes szerkeszti igazi szeretettel és lelkesedéssel. Az első számban kezdődik Dickens világhírű regénye: Copperfield Dávid Mikes Lajos ügyes átdolgozásában; Gaal Mózes „Az én legkedvesebb virágom” című költeményt írt be. Érdekes cikkek szólnak Japánról, a tejről, a temető madarairól. Érdekes eredeti elbeszélést Krudy Gyula írt: a „Czirkusz király” címen. Izlées képek tarkítják az első számot. Fejtörő rovata élénk. A rejtvények megfejtői között értékes könyvjutalmakat soroz ki hétről-hétre a szerkesztőség. A Tanulók Lapjának előfizetési ára egész évre 9 korona 60 fillér. Előfizethetni Budapest, IV., Egyetem-utca 4. Franklin-Társulat. Melegen ajánljuk a szülők figyelmébe.

Közgazdaság.

Takarmánybeszerzési források. Megszereztük a földművelésügyi minisztériumnak második számú kimutatását a takarmánybeszerzési forrásokról. A nagyobb czégek a következők: Huszton Hartenstein Bernát 30 vagon széna. Nagymágócsón jószágfelügyelőség 100 mm. törekkkel vegyes búzaszalma; Magyarfalvi czukorgyár 20 vagon széna; Steierben Lichtenvaldon S. T. Schalknál 30 vagon széna, Weisz Izsáknál Óswieczina (Galiczia) 50 vagon széna, Felsőausztriában Attnangon Sonntag Ferencnél nagymennyiségű széna, Eschendorfbán (Grác mellett) Schlec Mártonnál 30 vagon széna. Ugyancsak Grácban Kerbantner uradalomban 30 vagon édes és savanyu széna. A jelzett beszerzési források fogják közölni az árakat.

CSARNOK.

Rákóczi.

— Elbeszélő költemény. —

(3)

Jelige: „Si Deus pro nobis, quis contra nos?”
Rákóczi jelmondata.

32. „Mond meg a császárnak: nem kell a kegyelme! En vagyok az ország szabad fejedelme! Hitvesem, gyermekim vesszenek el árván, Mintsem, hogy megmentssem becsületem árán! Ott, a honnan Zrínyit a vérpadra vitték, Nagyapám arcáról hullott a veríték; Bécsujhelyi börtön nem fogott ki rajtam, Minden véres csöppjét fölcsofolta ajkam!”

33. „Rákóczi ne vétkezz! Ó, hajolj a szóra! Közeleg sas szárnyon az utolsó óra. Jöjj velem! Az éjféli ráborul nyomunkra, Még ma elvezetlek, a mi táborunkba! Nézd, itt van az írás, a császár kegyelme, Te leszel ezentúl Erdély fejedelme; Szövetséges társul főlemel magához, S az ő dicsősége reád is sugároz!”

34. „Jöjj! Lásd, én bevallom, a mit sose mondtam: A mióta élek, éretted rajongtam! Szerettelek forrón, te Istenem voltál Akkor is, a midőn másfelé hajoltál! Ajkamat kínálom, forró mint a láva, Borulj a szívemre szerelmem királya! Ég s föld minden kéje ragyog a szememben, Jöjj, hadd égjünk együtt e nagy szerelemben!”

35. „Vérem minden csöppjét odaadom néked, Ezt a vért, mely kíván, követel és éget! Beléd száll a lelkem, csak a tiéd léssen, S te a hősök-hőse az enyém egészen! Átölelsz karoddal, összeolvad lényünk, Örökös csókszapor lesz a mi beszédünk; S ez a tűz szívünkben hamuvá nem válik, Egni fog örökké utolsó óráig!”

36. S mint mikor a szélvész hirtelen elhallgat, Mélységes csönd váltja föl a nagy izgalmat: Rákóczi ajkai némaságba vesznek, Csak nagy testén látszik, hogy néha megreszket. Nézi a szép asszony kíváncsan ajkát, Lihegő keblének emelkedő halmát, S mintha bőre alatt fűtő tűz szaladna, Megtántorodik, — de csak egy pillanatra.

37. Azután a mámort lerázza magáról, Rettenetes harag kél az ajakáról; Úgy ömlik egyszerre a sok szó belőle, Mint a zugó patak, ha nincs gát előtte. Mit neki most mámor? Legyőzi a testét! A világ kacszagná, ha ő most elesnék! Legyen lánczraverve gerjedő szerelme, Hallgasson el a szív, mikor szól az elme.

38. „Asszonyom! Elég volt! Fusson a mig futhat! A ki tűzzel játszik, maga is meggyulad! Nincs több szavam önhöz, sem a császárához, Siessen azonnal Pálffy táborához! Rákóczi csak egy van az egész világon, Ez a föld, hol állunk, — ez az én világom! Kalászos rónája, bérce, hegye, völgye, Ez az én szerelmem a haza szent földje!”

39. „Nem kell a szerelmem? tűzben égő ajkam? A ki veled voltam minden gondolatban! Eltaszitsz magadtól, mint egy hitvány rongyot, Melyről az utolsó koldus is lemondott? Ne feledd Rákóczi, hogy ma nálad voltam, Ne feledd, hogy egyszer szivedhez hajoltam! Tört ütök szivedbe: leghivebb vezéred Az enyém! A miénk! Elárult ma téged!”

40. „Leghivőbb vezérem? Melyik az? ó Isten! Hűséges mindenik, itt áruló nincsen! Nevezd meg te némben! — s megszorítja karját, De az békén tűri szaggató fájdalomát. „Ha nem lennél asszony, vérpadra dobnálak!” „Dobj hát hős Rákóczi, meghalok utánnad!” Menj, az égre kérlek, rettenetes asszony, Nehogy tiszta kardom vérrózsát fakasszon!”

41. „Vérrózsát? Azt várom! Édes lesz halálom! Azt is Rákóczinak karja közt találok!” „Föltépi ruháját keble szelid halmán, Ezzel akar győzni Rákóczi hatalmán. S mintha tiszta hóból piros rózsza kélne, Bevillan az édes bimbópár szemébe, Mámoritó illat száll a levegőben... Rákóczi csillaga most lesz lemenőben.

42. Férfi vagy Rákóczi! Teljes egész ember, Győzd le a szivedet lángoló eszeddel! Vonaglik az arcán a szerelem vágya, Nagy bűvölet van az együttes magányba. Remegve közelit, delejes erővel, Ha boldog lehetne egy perczig e nővel! De aztán megcsillan szeme villámlása, S befedi a keblet, hogy többé ne lássa.

43. Föltépi a sátort s kikiált keményen: „Ilosvay Péter, hűséges vezérem! Álljatok fegyverbe! Lovagok kísérik Azonnal a grófnőt a tiszai révig! Riadót fuvassál ébredjen a tábor, Zugjanak a hegyek ágyuk morajától! Harczolni fogok, míg vért izzad az arczom, Ma lesz az utolsó élet-halál harczom!”

44. Harsognak a kürtök, paripák nyihognak, Lobogó fáklával harcosok tolongnak; Megmozdul a tábor, indulóra készül, Egész Tisza völgye hangos a beszédűl. Czinka Panna huzza lelkes indulóját, Lengetik Rákóczi selyem lobogóját, Társzekerek, ágyuk dübörögve jönnek S nekivágnak gyorsan a fagyott mezőnek.

(Folytatjuk.)

Kiadja a szerkesztőség.

NYILT-TÉR.

Azonnal kiadó

a Deák-utca 17. sz. alatti házban

3 szobából álló lakás

a hozzátartozó mellékhelyiségekkel.

Felvilágosítást nyújt:

a Magyar Kereskedelmi Részvény-Társaság

désaknai kirendeltsége.

HIRDETÉSEK.

Elvállalok

400 drb juhot felibe tartás végett.

Czim:

VARRÓ MIHÁLY, Monostorszeg (u. p. Dés.)

Szám: 67.660/I—1904.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A magyarországi kir. államépítészeti hivatalok területén lévő állami közutakon az 1905., 1906., 1907., 1908., 1909. és 1910. években eszközrendő kaviesszállítás biztosítása céljából az alább közölt határnapokon a kereskedelemügyi magyar királyi miniszteriumban és az illető államépítészeti hivatalok helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenyárgyalás fog tartatni és pedig **folyó évi október hó 29-én:** a budapesti, székesfehérvári, szegszárdi, esztergomi, komáromi, magyaróvári, szombathelyi, veszprémi, zalaegerszegi, kaposvári és soproni;

folyó évi október hó 31-én: a pozsonyi, nyitrai, aranyosmaróthi, ipolysági, trencsényi, balassagyarmati, besztercebányai, alsókubini, lipótszentmiklósi, turócszentmártoni, lőcsei, rimaszombati, kassai, miskolci és egri;

folyó évi november hó 2-án: a beregszászi, nagyszőlősi, ungvári, sátorajaujhelyi, eperjesi, mármaroszigeti, nagyváradi, aradi, debreczeni, nagykárolyi, zilahi és makói;

folyó évi november hó 4-én: a kolozsvári, dési, besztercei, tordai nagyenyedi, nagyszebeni, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, brassói, fogarasi, segesvári, csikszeredai és székelyudvarhelyi és

folyó évi november hó 7-én: a temesvári, nagybecskereki, lugosi, dévai és pécsi m. kir. államépítészeti hivataloknál.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak főigazgatójához, vagy azon államépítészeti hivatalhoz címezve, a melynek kezelése alá az illető állami közut vagy közutszakasz tartozik, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtt 10 órájáig nyújtsák be. A később beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

Az ajánlat öt pecséttel zárt borítékban a címzés felett világosan kiírandó az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve, a melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalokban átvehető ajánlati és felosztási kimutatási minta szerint teendőek meg.

Azon esetben ha az ajánlattevő a kereskedelemügyi miniszter által elfogadott s az államépítészeti hivataloknál kitett kőmintától eltérő kőanyagot kívánna szállítani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni és egyúttal a felosztási kimutatás 6. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árak a kereskedelemügyi miniszter által elfogadott és az államépítészeti hivataloknál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly jó minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók és mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított 8 hétig kötelezettségben marad.

Minden egyes államépítészeti hivatal területén átvonuló állami közuti vonalra külön ajánlat nyújtandó be. Az állami közutnak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vételét nem fogják. Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelte felosztási kimutatás szabályszerű béléggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy az adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után, az ajánlott árak összegének 5%-át kell tenni.

Kézpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem mellékelendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, a kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadás iránt megtehető. A tettajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt a kereskedelemügyi miniszter elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kőminták, az államépítészeti hivataloknál a szokott hivatalos órákban átvehetők, illetve megtekinthetők.

Kelt Budapest, 1904. évi október hó 4-én.
Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Hirdetmény.

Az ev. ref. egyház tulajdonát képező piacztéri bérház alatti 1, 2, 6, 7, 8, 9 és 10. sz. üzlethelyiségek 1905 május 1-től kezdve 6 évre, a körfal melletti 1, 2, 3, 4, 6 és 7. számú üzlethelyiségek, a leányiskola alatti 1 és 2. számú lakások, a Tokai-féle laktanya-utcai bérház 1905 évi május 1-től kezdve 3 évre, a szamosújvári- és dásaknai-út melletti kertek és végre a fűrészgár melletti papi földek egy része 1905. év január hó 1-től kezdve 3 évre folyó évi október hó 16-án, vasárnap d. e. 10 órakor a leányiskola-ban tartandó árverésen ki fognak adatni.

A feltételek alólirotnál megtekinthetők.

Dés, 1904 szeptember 28.

3—3

Gőczi Károly,
k. gondnok.

Sz. 1187—904.

Hirdetmény.

A Szt-Ferencz-rendiek bérházában
két bolthelyiség kiadó.

Értekezhetni:

Szolnok-Doboka vármegye alispánjával.

Sz. 1815.

2—2

Árverési hirdetmény.

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó láposbányai m. kir. erdő-gondnokság alábbi vágásterületein kihasználandó tölgyfatörzsek eladására zárt írásbeli verseny-tárgyalás hirdettetik, melyre az ajánlatok **f. évi október hó 20-án délelőtt 11 óráig** fenti főerdőhivatalnál nyújtandók be.

Bozintai vágástér 300 k. hold, törzsszám 825 darab, kikiáltási ár 19761 korona, bánatpénz 1976 korona.

Gyökeresi vágástér 192 k. hold, törzsszám 1222 darab, kikiáltási ár 32920 korona, bánatpénz 3292 korona.

Az ívenként 1 kor. okmánybéllyel és fenti bánatpénzzel ellátott ajánlatban a megajánlandó favételár számokkal, betűkkel tisztán olvashatóan kiírandó, egyben nyíltan a tárgyalás alapjául szolgáló általános árverési, valamint az ezekhez fűzött szerződési feltételeket ismeri, magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az árverési és szerződési feltételek a fenti főerdőhivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők és kívánatra elküldetnek.

Ezekről eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok kellően lepecsételt borítékban nyújtandók be és következő felirattal látandók el: ajánlat 1904. évi 1815 számhoz.

Budapesten, 1904. évi szeptember havában.

M. kir. földművelésügyi minisztérium.

Sz. 3124—1904. t.lkvi.

3—3

Hirdetmény.

Konkolyfalva község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. 29., az 1889. 38. és az 1891. 16. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. 29. t.-czikben szabályozott eljárás a t.lkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ezzel a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. 29. t.-cz. 15 és 17. §§-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. 38. t.-cz. 5 és 6. §-aiban és az 1891. 16. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. 38. t.-cz. 7. §-a és az 1891. 16. t.-cz. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. 29. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1905. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. 29. t.-cz. 16 és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. 38. t.-cz. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt, vagyis 1905. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, a kik az 1. és 2. pontokban körülírt eseteken kívül az 1892. 29. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889. 38. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1905. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes

utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű, másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtottak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. telekkönyvi hatóságtól.

Nagyilonda, 1904 szeptember hó 26-án.

Pisztory,
kir. járásbíró.

Világhírű!

a „**REKORD**” festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevel a világ minden tájáról. ☼☼☼

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 cm. nagyságban, ára 20 kor.
Legfinomabb kivitelű Blomm-, Platin- és kréta-rajz, ára 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi ☼☼☼☼☼☼☼☼☼

„**REKORD**” festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

3—10

Sz. 85—904. közs. isk. szék.

Pályázati hirdetmény.

Dés rendezett tanácsu város községi iskolaszéke a dési községi elemi vegyes osztatlan iskolánál áthelyezés folytán megüresedett tanítónői állásra ezennel pályázatot hirdet. Javadalom: 1000, azaz egyezer korona törzsfizetés (előleges havi részletekben az iskolai pénztárból), 100—100 korona ötöd-éves korpótlék, két szoba, konyha, kamrából álló lakás és kert.

Szabályszerűen (keresztlevéllel, magyarhonossági bizonyítvánnyal, tanítónői oklevéllel és esetleg működési bizonyítvánnyal) felszerelt folyamodványok Hatfaludy József elnökhöz **folyó évi október hó 25-ig** Désre küldendők.

4%-os

PÉNZ

törlesztéses kölcsönöket nyujtok budapesti és külföldi elsörangú pénzintézetektől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes es kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre **gyorosan és diszkrétan**. Bank- és magánadósságok **converválása**.

(Válaszbélyeg.)

4—4

LANG SAMU, bankbizományos

Budapest, VI., István-tér 16.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvétetnek.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

➡ Désen kapható: BRUGOVITZ JÓZSEF fűszerkereskedésében. ➡

23—30

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában, Dés 1904.